

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Epistulae - Cod. Aug. perg. 52

[S.l.], [9. Jh.]

Augustinus an Hieronimus

[urn:nbn:de:bsz:31-6736](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-6736)

in greca uerba est interpretacionem tuam mouet quidam longe aliter ac positum
 apud ionam propheta quam erat omnium sensibus memorieq; in ueteratu
 & tot & atom successibus decantatum; factus est tantus tumultus in plebe;
 Maxime grecis arguentibus & inflammantibus calumniam falsitatis; Ut cogere
 reus episcopus; ea quippe curas erat uideorum testimonium flagitare;
 Iam autem illi imperitia animalia hoc esse in hebreis codicibus; responder
 quod e grecis & latinis habebant; atq; dicebant quid plura coactus est homo;
 Velut mendositatem corrigere uolens post magnum periculum non remane
 re sine plebe; Unde gratiam nobis uidetur; aliquando te quoque in nonnullis
 falli potuisse; Dicis me in iona propheta male quidem interpretatum esse
 ditione populi conclamante propter unius uerbi dissonantiam episcopum
 pene sacerdotum perdidisse; & quid sit illud quod male interpretatus sim
 subtrahis; auferens mihi occasionem defensionis mee; ne quicquid dixeris me
 respondente soluat; Nisi forte ut ante annos plurimos cucurbita uenit in me
 dium asserente illius temporis cornelio casiruo pollione me hederam procu
 curbita transtulisse; Super quare in commentario iona prophete plenius respon
 dimus; hoc tantum nunc dixisse contenti; quod in eo loco ubi septuaginta cu
 curbitam; & aquila cum reliquis hederam transtulerunt; id ^{interpret} KITTON;
 In hebreo uolumine cicerio scriptum habet; quam uulgo sibi ciceriam uocant;
 Est autem genus uirgulta lata habens folia in modum pampani; Cumque plan
 tatum fuerit cito consurgit & in arbusculam absque ullis calamoz
 & stilum annunculis; quibus & cucurbitae & hederae indigent; suo trunco sus
 tinens; hoc ergo uerbum de uerbo edisserens sic cicerio transferre uoluisset
 nullus intellegere; sic cucurbitam id dicerem quod in hebraico non habetur;
 Hederam posui ut esset interpretibus consentanea; Sin autem uideri uis ut
 ipse assens malicia uel imperitia hoc dixerunt esse in uoluminibus hebraeorum
 quod in grecis & latinis codicibus continetur; Manifestum est eos hebraeas ignorare
 litteras; aut ad inuidendos cucurbitarios uoluisse mentare; Pro in fine epistole
 ut quiescentem senem olimq; ueteranum militare non cogas; & rursus de uita
 periclitari; Tu qui uuenus es; & in pontificali culmine constitutus; doces populos
 & nouis affricae frugibus romana tecta locuplesca; Mihi sufficit cum auditore
 ac lectore pauperulo in angulo monasterii susurrare; **EXPLICIT;**

INCIPIT SCI AUGUSTINI EP[iscop]I AD SC[ilicet]M HIERONIMUM PR[es]B[ite]RUM

DOMINO DILECTISSIMO ET IN XPI GISCIBUS HONORANDO SC[ilicet]O FRATRI ET CONFRAT[er]IBUS
 hieronimo augustinus in xpo salutem; Iam pridem tue karitati prolixa in epistola
 misi; respondens illi tue quam per sc[ilicet]m filium tuum asterium; nunciam non solum
 fratrem; uerum etiam collegam meum misisse te recolis; Quae utrum in manus
 tuas peruenire meruit adhuc nescio; nisi quo per fratrem sincerissimum firmu
 scribis; ille quite primum gladium perit; stilo repulsus est; Ut sit humanita
 tis mee atq; iustitiae accusantem reprehendere non respondentem; hoc solo
 tenuissimo inditio utcumq; conuicio legisse te illam epistolam meam; In ea
 quippe deploravi tantam inter nos & factis discordiam; de quorum tanta

R

amicitia qua quae uer sum ea fama defuderat caritas frater na gaudebat; quod non
 feci reprehendendo per mansuetudinem; Cuius uinea te aliquam culpam me cognouisse
 non ausus sum dicere; sed dolere humana miseria cuius inamicitiam mutua cari-
 tate retinendis quanta libere illa sit incerta permansio est; Verum illud malu-
 eram tuis nosse rescriptis: utrum mihi uentam quam poposceram dedetis. quod
 apertius mihi intimare cupio; Quamuis hilarior quidam uultus litterarum tu-
 arum: & iam hoc me impetare significare uideat. sitamen post lectam illam
 misse sunt quod in eis minime apparere; Deis uel potius fiducia caritatis uibes
 ut in scripturarum campo sine nostro inuicem dolore ludamus; Equidem quam
 tum ad me acriter seruo nos ista quam ludo agere in mallem; Quod si hoc uis-
 bum tibi propter facilitatem ponere placuit: ego fateor magis aliquid de
 pro ab benignitate uisum tuarum prudentia que tam docta & ociosa an-
 nosa studiosa ingeniosa diligentia; hanc tibi non tantum donante: uerum
 etiam diuinae spūsio ut in magnis & laboriosis questionibus non tamquam luden-
 tem in campo scripturarum: sed in montibus anhelantem adiuues; Si autem
 propter hilaritatem quae esse inter carissimos disserentes deesse putasti
 dicendum esse laudamus; Siue illud apertum & plenum sit unde conlo-
 quimur: siue arduum atque difficile: hoc ipsum me doce obsecro: quoniam
 modo assequi ualeamus; Ut cum forte aliquid nos mouet quod nobis & si
 non cauti adtendentibus: certe tardius intellegendis non probatum est;
 Nōd nobis uideatur contra conamur asserere; Si hoc aliquando secu-
 riore libertate dicamus: non in cida mus in suspicionem puerilis iactantiae;
 quasi nō nomine sanam uisus inlustre accusando queramus; Si autem
 aliquid asperum resellendi necessitate de promptum quod tollerabile fiat
 leniore circumfundamur eloquio; Itum melle gladium stringere iudice
 mur hoc utrum suspicionem caueamus;

Et

Et

ne dimissioe

Et

Sicut sic dicitur putemus aut quecumque dixerit necesse sit approbare;
 nec querendis salutem causam liceat aliquantulum reluctari; Num uero
 sine ullo timore offensionis tamquam in campo ludatur: sed mirum si nobis
 non in ludatur; Ego enim fateor caritati tuae solis eis scripturarum libris
 que iam canonice appellantur didici; Hunc timorem honoremque differre:
 ut nullum eorum auctorem scribendo aliquid errare firmissime credam;
 Ac si aliquid in eis offendero: licet res quoque uideat contrarium ueritati
 nihil aliud quam uel mendosum esse codicem: uel interpretem non
 ad sequutum esse quod dictum est uel minime intellexisse non abiciam;
 Alios autem ita lego ut quanta libere scitate doctrinaque prepolleant;
 Non ideo uerum putem: quia ipsi ita senserunt; sed qui mihi uel pro illis
 auctores canonicos: uel probabiles ratione; Quod uero non abhorreat
 per suadere potuerunt; Nec te mihi frater sentire aliud existimo: pro-
 sis inquam nonne arbitror; Sic legi tuos libros: uelle tamquam pro
 phetarum uel apostolorum: de quorum scriptis quod omni errore care-
 ant dubitare nefarium est; Absit hoc a pia humilitate seueraci.

de empro cogitatione. quia nisi esset predictus non utique diceret. utinam mere-
remur complexus tuos & conlationem tuam. uel doceremus aliqua uel disceremus.
Quod si te ipsum consideratione uite ac morum tuorum non simulate non fallaciter
dixisse credo. Quanta magis equum est me credere ad apostolum paulum non
aliud sensisse quam scripsit. ubi ait de petro & barnaba. Cum uiderim quia
non recte ingrediuntur ad ueritatem euuangelii dixi petro coram omnibus
Ita cum sis iudeus gentiliter & non iudaice uiues. quomodo gentes cogis
iudaizare. De quo enunceris sum quod me scribendo. uel loquendo non fal-
lat. si fallebat apostolus filios suos. quos iterum parturiebat donec in eis xps
id est ueritas formaretur. Quibus cum premississet dicens. que autem scribo
uobis. ecce coram do quia non mentior. non tamen ueraciter scribebat. Sed nec
cio qua dispensatoria simulatione fallebat uidisse petrum & barnabam non
recte ingredientem ad ueritatem euuangelii. ac petro in faciem restitisse. non ob
aliud. nisi quod gentes cogere iudaizare. At enim facius est credere aposto-
& lum paulum aliquid noui rescripsisse quam apostolum petrum non recte al-
quid egisse. Hoc si ita est. dicamus quod ab ita facius esse credere mentire
euuangelium quam negatum esse apetro xpm. & mentire regnum libri
quam tantum prophetam ad no do tam excellenter electum & in concupiscenda
atq; abducanda uxore aliena commisisse ad alterum. & in marito eius necando
tam horrendum homicidium. Immo uero sciam scripturam in summo ecclesiastic
toritatis culmine collocatam. de ueritate eius certus ac securus legam. & in ea
hominem. uel ad probatos. uel emendatos. uel damnatos ueraciter discam. potius qua
facta humana. dum in quibusdam laudabilis excellentie persone aliquando cre-
dere. & in meo reprehendenda. Ipsa diuina eloquia nihil sunt ubiq; suspecta ma-
nichii plurima diuinarum scripturarum. quibus eorū nefarius error clarissima
sententiarum perspicuitate conuincitur. Quia in alium sensum deos querere non
possunt falsa esse contendunt. ita tamen ut eandem falsitatem non scribentibus
apostolis tribuant. Sed necio quicquid corruptoribus. quod tamen quia nec
pluribus. siue antiquioribus exemplaribus. nec precedentem lingue auctoritate.
Unde latini libri interpretata sunt. probare aliquando potuerunt notissima omni-
bus ueritate superata. confusisq; discedunt. Ita ne non intellegit scia prudentia
tua quanta malicia illorum patereat occasio. si non ab aliis apostolicas litteras
esse falsatas. sed ipsos apostolos falsa scripsisse dicamus. Non est inquit credi-
bile hoc in petro paulum quod ipse paulus fecerat arguisse. Non nunc quero.
quid se certū. quid scripsit. quero. hoc ad questionem quam suscipi maxime pūne.
ut ueritas diuinarum scripturarum ad nostram fidem edificandam memorie comen-
data non a quibus libet sed ab ipsis apostolis. Ac per hoc in canonicum auctoritatis
culmen recepta & omni parte uera atq; indubitanda persistat. Nam si hoc
fecit petrus quod facere debuit mentatus est paulus. quod eum uideri non recte

ingredientem ad ueritatem euangelii. Quisquis enim hoc facit quod facere debet & te
uerum facit. Et ideo falsum de illo quidem eum non recte fecisse quod eum nouit facere de
buisse. Si enim uerum scripsit paulus. uere est quod & tu non recte tunc ingrediebar
ad ueritatem euangelii. id ergo faciebat quod facere non debebat. & si tale aliquid pau
lus ipse iam fecerat. correctum potius & iam ipsum eum credam coapostolus in correc
tionem non potuisse negligere quam mendaciter aliquid in sua epistola potuisse
scipistola qualibet. quanto magis in illa in qua preloquitur ait. que autem scribo uob.
ecce coram dō quia non mentior. Ego quidem illum p̄d̄m sic egisse credo. ut gen
tes cogere & iudicare. Hoc enim lego scripsisse paulum quem mentitum esse non
credo. Ideo n̄ recte agebat hoc p̄d̄m. Erat enim contra euangelii ueritatem
ut putarent qui credebant in xpm̄. sine illis ueteribus sacramentis saluos esse non posse.
Hoc enim contendeant antiochie qui ex circumcissione crediderant. Contra quos pau
lus perseueranter acriterq; confligit. ipsum uero paulum. non ad hoc id egisse. quod uel
timotheum cum circumcidit. uel cencris. uorum persoluit. ut hierosolimis iacobus ammonitus
cum eis qui uouerant legitima illa celebranda suscipi ut putari uideretur p̄ sacra
menta & iam xp̄ianam salutem dari. Sed ne illa que prioribus ut congruebat temporibus
in humeris rerum futurarum. d̄s peri uisisset tamquam idolatriam gentium dam
nate crederetur. Hoc est enim quod illi iacobus ait. auditum de illo esse quod disces
sionem doceret a moysē. Quod utique nefas est ut credentes in xpm̄ discedantur
a prophēta xp̄i tamquam eius doctrinam d̄stantes atque damnantes de quo ipse xp̄s
dicit. Si crederetis moysi crederetis & mihi. de me enim ille scripsit. Ad tunc enim ob
secro ipsa uerba. iacobus. Quides inquit frater quot milia s̄ in iudea qui crediderunt in
xpm̄. & h̄ omnes emulatores s̄ legis. Nuchetunt autē d̄e q̄ discessionem docet a moysē
eorum qui gentes s̄ iudeos dicens non debere circumcidere eos filios suos neque secundum
consuetudinem ingredi. Quid ergo est. utaque oportet conuenire multitudinem audi
entem enim te superuenisse. Hoc ergo fac quod tibi dicimus. sunt enim nob̄ uiri quatuor uotum
habentes super his adsumptis sc̄ificatis cūp̄tis. & suspende in eos ut radant capita sua
& sciant om̄ quia que d̄te audierant falsa s̄. sed sequeris & ipse custodient legem. De gen
tibus autem qui crediderunt non mandauimus iudicantes nihil eiusmodi seruare illos. nisi ut
obseruent ab idolis immolatum. & sanguine. & fornicatione. Non ut opinor obscurū est.
& iacobum hoc ideo monuisse ut scirent falsa esse que de illo audierant. In quicumq; in xp̄o
& d̄s crediderunt. tam emulatores legis erant. Neq; doctrinā xp̄i uel ad sacrilega nec d̄o
mandante conscripta d̄nari putarentur. que per moysen patrib; fuerant ministrata.
Hoc enim de paulo d̄ta uerant. nulli qui intellegebant quo animo iudeis fidelibus obser
uari tunc ista deberet & propter commendandum scilicet auctoritatem diuinam. & sacra
m̄ta illoꝝ p̄phētam sc̄itatem. Non p̄p̄t ad ipsam salutem. que iam in xp̄o reue
labat. & p̄ baptismi sacramentum ministrabat. Sed illi hoc de paulo sperarant quia sic ea
uolebant obseruare. tamquam sine his in euangelio salus esse n̄ possit. Ipsum enim sen
serant uehementissimū gratie predicatorum & attentione q̄ maxime aduersū docente

non p[ro] illo homine iustificari: sed per gratiam ih[esu] xpi cuius p[ro]nunciande causa ille umbre in legem an-
 date sunt. & ideo illi mundiam ^{ho} congruencius deuitare non possit quam ut ex ipse celebrare quodam
 nate tamquam sacrilega putabatur. atq[ue] ita ostenderet: nec iudeis tunc ab eis tamquam nefari-
 us perhibendor nec gentiles ad ea tamquam ad necessaria complendor. Nam si reuera sic ex
 reprobat[ur] quemadmodum de illo audiam[ur] & ideo celebranda suscipere ut actione simu-
 lata suam possit occultare sententiam: non ei diceret iacob; Nescient omnes: sed diceret.
 putabant omnes quod quodam audierant falsa sunt. Presertim quia in ip[s]is hierosolimis
 apostoli iam decreuerant ne quisquam gentes cogere & iudicare; Non autem decreuerant
 ne quisquam tunc iudeos iudicare prohibere: quamuis etiam ip[s]os iam doctrina xpi
 ana non cogere; Proinde post hoc apostolorum decretum perquis habuit illam in antiochia
 simulationem qua gentes cogere & iudicare; Quo nec ipse cogebatur quamuis propter com-
 mendanda eloquia di. iudeis sunt credita non prohibebatur; Quid mirum si constringebat
 eum paulus libere asseri quodcumq[ue] esset apostolus se hierosolimis decreuisse meminere;
 Si autem hoc quod magis arbitror ante illud hierosolimitarum concilium perquis fecit; Nescit
 sic mirum est quod eum uolebat paulus non tam uide obregere sed fidenter asserere quod
 cum pariter sentire iam nouerat; Siue quodcumq[ue] contulerat euuangelium: siue
 quod in corinthu contorionis uocatione. & iam diuinitus eum de hac re ammonitum
 acciperat; siue quod antequam illi quos timuerat uenissent antiochiam cogensibus
 eum conuerti iudicaret; Neq[ue] enim negamus in hac sententia fuisse iam putu in qua & paulus
 fuit; Non itaq[ue] tunc eum quid in ea re uerum esse docebat sed eius simulationem qua gen-
 tes iudicare.

R
H

h[ic] qu[od] plurimu[m]
est diuinitus

Omni xpianus deserentur: nisi tunc fieret non disceret nescire: quod est populo suo per mo[rt]em senp
 cepti: ab eo quod in templis demonio[rum] sp[irit]u immundos instituit; Proinde potius culpanda est
 negligentia mea quia hoc non addidi qua obui[us] ratio tua; Veru[m] tam longe ante qua[m] ueritas
 accepissem scribens contra faustum manicheum quomodo eundem locum quam uis breui-
 ter explicauerim: & hoc illic non propter miseriam: & legere potuerit si non de digno[rum] benignitas tua;
 & karissimus nostris pro quos hec scripta nunc nisi quomodo uolueris obisides fiat; Illud
 me antedicta ee mihi de animo meo crede quod coram do[cto]loquens iure karitatis sepos
 co: num qua mihi uisum fuisse etiam nunc xpianos ex iudeis factos: sacramenta illa uera
 quolibet affectui: quolibet animo celebrare debere: aut eis ullomodo licere; Cum illud de
 paulo semp ita senserim: ex quo illius mihi literis innotuerunt: sicut nesci tibi uideretur hoc
 tempore cuiquam ista esse simulanda; cum hoc fecisse apostolos credas; Proinde sicut tu
 e contrario loqueris: & licet reclamante sicut scribis in uerba libera uoce pronuntias cere-
 monias iudeo[rum] & p[ro]nuntias esse & mo[rt]iferas xpianus: & quicunq[ue] eas obseruauerit: siue ex
 iudeis siue ex gentibus eum in baratru[m] diaboli deuolutu[m]; Ita ego hanc nocem tua[m] omnino
 confirmo; & addo quicunq[ue] eas obseruauerit non solu[m] ueraciter: ueru[m] & iam simulate eum
 in baratru[m] diaboli deuolutu[m]: quid queris amplius; Sed sicut tu simulationem apostolorum
 ab huius temporis ratione feceris: ita ego pauli apostoli ueraciam tunc in his omnibus
 conuersatione ab huius temporis: qua[m] uis minime simulata ceremoniarum iudaicarum
 ho[m]i[n]u[m] & p[ro]sequutione concitare molientes: ta[m]qua[m] huiuscu[m] legis mandatoru[m]q[ue] diuino[rum] criminabantur:
 cuius false criminacionis mundiam.

obseruatione recerno: quo tunc sunt ad adprobanda: nunc deestanda: itaque quamuis legerim;
Lex et prophete usque ad iohannem baptistam: & quia propter ea querobant iudei xpm iustificare
quia non solum soluebat sabbatum: sed & patrem suum dicebat dm: & equalem se faciens do;
Nunquam gratiam & gratia accipimus: & quod lex per moysen data est: gratia autem & ueritas per ihm xpm facta est;
Et per heremum pmissum est datum dm testamentum nouum domui iuda sicut in testamto
quod disposuit patribus eor; Non tamen arbitror ipsum dm fallaciter a parentibus eius cuius sum
aut si hoc propter scelerem minime prohibeat; Nec illud arbitror eundem fallaciter leproso quem
certe nonnulla per moysen precepta obseruatio sed ipse mandauerat; Vade & offer pro sacrificio quod
preceptum moysi in testimonium illis; Nec fallaciter ascendit ad diem festum usque: adeo non causa osten
sionis coram omnibus ut non euidenter ascenderet sed lateenter; At iterum dixit idem apostolus: ecce
ego paulus: quia sicut cum cecidamini xps uobis nihil perdit; Decipit ergo timotheum & fecit ei nihil
perdesse xpm; An quia hoc fallaciter factum est: ideo non fuit; At ipse hoc non posuit nec ait: sicut
cum cecidamini ueraciter: sicut nec fallaciter: sed sine ulla exceptione dixit: sicut cum cecidamini xps uobis
nihil perdit; Sicut ergo tuus hic locudare sententia: tue ut uellis subintellegi nisi fallaciter:
ita non uidenter flagito & amicos illic intellegere: si nas eis dictum sicut cum cecidamini;
Qui propterea uolebant circumcidi: quod aliter putabant in xpo saluos esse non posse; Hoc ergo a
nimo ac uoluntate ista intentione quisquis tunc circumcidebatur: xps ei omnino nihil perdit; Sic
alibi per te dicit: nam si legem iustitia: ergo xps gratis mortuus est: hoc declarat; & quod ipse
commemorasti: euacuata estis a xpo: qui in lege iustificamini: a gratia & cecidistis; Illos itaque arguit
qui se iustificare in lege credebat: non legem illam in eius honore a quo mandata sunt obser
uabant; Intellegentes & quia prenumeranda ueritatis ratione mandata sunt: & quousque debeant
perdurare; Unde & illud quod ait: si subducimini: si adhuc estis sub lege; Unde uelut collegi ap
parere qui sub lege est non dispensatus: ut nros putare uoluisse maiores: sed uere ut ego intellego
eum spm scm non habere; Magna mihi uidetur questio quid sit esse sub lege sic que ad modum apst
culpat; Neque enim hoc eum propter circumcisionem arbitror dicere: aut illa sacrificia que tunc facta
a patribus: nunc a xpianis non sunt: & cetera huiusmodi: sed hoc ipsum & quod legem dicitur non concu
pisci: quod scilicet certe xpianos obseruare debere; Atque euangelicis maxime in illustratio
ne predicare legem dicit esse sciam & mandatum scm & iustum & bonum; Deinde subiungit: Quod ergo bonum
est mihi factum est mortis: absit; Sed peccatum ut appareat peccatum per bonum mihi operatum est mortem
ut fiat supra modum peccatum: aut peccatum per mandatum; Quod autem hic dicit peccatum per man
datum fieri supra modum: hoc alibi: lex submisit ut habundans & delictum; ubi autem habundant
delictum: super habundant gratia; Et alibi: cum superius de dispensatione gratie loqueretur:
quod ipse iustificet: uelut interrogans ait; Quod ergo lex: atque huius interrogatione continuo respon
dit: per uariationis gratia posita est donec ueniret sem qui reprobum est; Hoc ergo damnable
dicit esse sub lege: quos reos facit lex non implentes legem dum non intellegendo gratis beneficium ad fa
cienda dei precepta quasi desuis uiribus supra elatione presumunt; Plenitudo enim legis: caritas: caritas
uero dei diffusa est in cordibus nostris: non nos ipsos: sed spm scm qui datus est nobis; Sed huius rei quan
tum satis est explanare & plura uide plura fortasse super uolumini sermo debet; Sicut ergo illud quod legem
ait: non concupisces si humana infirmitas gratia dei aduata non fuerit sub se eum tenet & per uariationem

17

potius damnat quam liberat peccatorem. Quanto magis illa quae significationis causa precepta sunt. Circumcisio & cetera quae gratiae revelatione laetius innotescere necesse fuerat^{di} aboli iustificare neminem poterant. Non tamen ideo fuerant tam diabolica gentium sacrilegia fugienda. Quam cum ipsa gratia iam inciperet revelari. quae umbris talibus fuerat pre-nuntiata. Sed permittenda paulum est maxime ex illo populo cui data sunt uenerant. postea uero tamquam cum honore sepulta sunt xpianis omnibus inseparabiliter referenda. Hoc autem quod dicitur non dispensatio ut nri uoluerit maiores. quid sibi uult orote. autem hoc est quod appello officiosum mendacium. ut hec dispensatio sit officium uel uel honeste mendacium. aut quid aliud sit omnino non uideo. Nisi forte addito nomine dispensationis sit. ut mendacium non mendacium. Quod si absurdum est. cur ergo non per dicitur officiosum mendacium defendendum. Nisi forte non temerum quia non a usitatum est in ecclesia sacris libris uocabulum officii. Quod ambrosius noster nramur quosdam libros. ut aliam preceptionum plenos de officio uoluit appellare. An si officiose mentia tur quisque culpandus est si dispensatio adhibenda. rogo te mentatur ubi eligere qui hoc putat. Quia et hec magna questio est. sit ne aliquando mentire uis boni. immo uis xpiani. qualibet dicitur sit in ore uestro. e. nri. & quicumque audierit. per omnesque loquuntur mendacium. Sed hec uel dixi & alia magna questio est. eligat quod uoluerit qui hoc existimat ubi mentatur. Dum tamen ad scribentibus auctoribus sacrum scripturarum & maxime canonicarum inconcurre credatur. & defendatur abesse omnino mendacium. Ne dispensatores xpi de quibus dictum est. hic iam queritur inter dispensatores ut fidelis quis inueniatur. Tamquam magnum aliquid sibi fideliter dicitur se uideantur. per ueritatis dispensationem mentari. Cum ipsa fides in latino sermone ab eo dicitur appellata. quia sit quod dicitur mentiendi utique non est locus. Fidelis igitur dispensator apostolus paulus procul dubio nobis exhibere uideatur inscribendo fidem quia ueritatis dispensator erat non falsitatis. Ac per hoc uerum scripsit uidisse se per uerum non recte ingrechiem in aduersionem euuangelii eius. in faciem restitisse quod gentes cogere uoluerat. Ipse uero per uerum quod paulo fiebat uoluerit libertate caritatis sic ac benigne pietate humilitatis accepta. Atque ita sanctorum exemplum posteris prebebant. ut nihil in sua mente retineret quod distaret a labiis. Certe factus est etiam utramquam ego non mententur astu sed conspiciunt ut affectu. Cum ego gentes tam non relinquendum me culpa inquam me plapsum existimasti quam nec te uellis in eo modo plapsus ut es. unde gratias agens beniuole menti erga me tue simul posco ut si am mihi non succenseas quodcum in opusculis tuis aliqua memouerent motum meum intima uis tibi. Hoc ergo me ab omnibus seruare uolens quod et gratie ipse seruauit ut quicquid in phandum putavit in scriptis meis ne claudant sub dolo peccatore nec ita reprehendantur apud alios. ut taceant apud me. hinc potius existimans ledi amicitiam & nec certitudinis iura uolari. nescio enim utrum xpiane amicitiae putandis sint in quibus magis ualeat uulgare per uerbum obsequium amicus ueritas odium parat quam ecclesiasticum fideliora sunt uulnera amici quam uoluntaria oscula inimici. Proinde karissimos nostros qui nostris laboribus sincerissime fauent. hoc potius quam possimus instantia doceamus quos sciant fieri posse ut inter karissimos aliquid ab altero sermone contradicatur. Nec tam caritas ipsa mentatur nec ueritas odium pariat que debetur amicitiae. siue illud uerum sit quod contradicatur siue cor deuorati qualecumque sit dicitur non sanendo in mente quod distat a labiis. Credant itaque fratres nri familiares tui quibus testimonium phibet quod sint uasa xpi

meminit facti nec mediocriter in hac re dolorem inesse in corde meo quod littere mee pri-
us in multos manus uenerunt quam ad te ad quem scripte sunt peruenire potuerunt.
Quod autem modo id acciderit elongum est narrare. Et nisi fallor superfluum cum sufficiat. Siquid mi-
hi in hoc creditur non factum aumo quo putatur. Nec omnino mee fuisse uoluntatis. aut dis-
positionis. aut consensionis aut factum ut fieret. Hec si non credunt. quod teste deo loquor. quid
amplius faciam non habeo. Ego tamen absit. ut eos credam hęc tunc serati maluola inter surge-
re ad detrahendam inter nos inimicitias quam misericordia domini nostri auerteret a nobis. Sed sine ullo
nocendi animo facile de homine humana uicia suspicari. Hoc enim in de illis equum est credere
si uasa sunt christi. non in contumelia sed in honorem facta. & disposita in domo magna ad omne opus bonum.
Quod si post hanc testationem meam si innoticia mea uenerit facere uoluerint quam in re faciant.
& tu uideris quod si ante scripseram. nullum in eorum aduersus te romam misisse. ideo scripseram quia
& libri non ab illa epistola discer nebam. unde omnino nescio quid aliud te audisse existimaue-
ram & romam nec ipsam epistolam. Sed tibi miseram & aduersus te nec arbitrabar. Quod si ueritate
amicicie. siue ad ammonendum. siue ad te. uel me abste corrigendum. fecisse noueram.
& ceptas autem familiaribus tuis te ipsum obsecro per gratiam quare redempti sumus. ut quecumque tua
bona que tibi domini bonitate concessa sunt in literis meis posui. si me existimes in insidioso blan-
diloquio posuisse. Siquid autem in te peccatum dimittas mihi. Nec illud quod nescio cuius potest
facto ineptus fortasse quam litterarum ante commemorationem est amplius qua
dixi ad te trahas. Cum continuo subiecerim si hoc idcirco me dixisse ut oculos cordis recipe-
ret. quos absit inquam ut amiseris sed ut auerteret quos anos ac uigiles haberet. Propter sola
ergo palidiorum si aliquid scripserimus quod scripto posteriore destruere debemus.

ad arguendum illud existimaui. Atque id est idem rogo ut me fidenter corrigas ubi mihi hoc
opus esse perspexeris. Quamquam enim secundum honorem uocabula que iam ecclesie usus
obtinuit episcopatus presbiterio maior sit. tamen in multis rebus. augustinus hieronimo
minor est. Licet & iam a minore quolibet non sit refugienda. uel dedignanda correptio.
De ueritate preterea tua iam mihi persuasti. quia ualitate scripturas uolueris transfer-
re de hebreis. Itaque ea que a uideis premissa uel corrupta sunt preter in medium. Sed pro
insinuare digneris a quibus uideis. utrum ab eis ipsis quia ante aduentum domini interpreta-
ti sunt. & sint & quibus ut quomodo eorum. An ab istis posterius qui propter ex putari possunt
aliquid de codicibus grecis uel subtraxisse. uel in eis corrumpisse. ne illis testimonius de christi
ana fide conuincerentur. Illi autem anteriores quos hoc facere uoluerint non inuenio.
Deinde nobis mittas obsecro interpretationem tuam de septuaginta quante edidisse
nesciobam. Librum quoque tuum cuius mentionem fecisti de opam genere in epre-
tandi cupio legere. & adhuc nosse quomodo equanda sint interpretis pe-
ritia linguarum conuictoris eorum qui scripturas differendo praetant. Et
necesse est & iam si recte atque unius fidei fuerint uarias parere in mul-
torum locorum obscuritate sententias. Quamuis nequaquam ipsa uarietas ab eis
fidei unitate discordet. Sicut & iam unus tractor secundum eandem fidem alii
id est

atq; alia eundem locum potest exponere quia eius obscuritas patet; Ideo autem desidero interpretationem
 tuam de hoc ut et tanta latinorum interpretum qui qualis cumq; hoc ausu quantum possumus impe-
 rna careant; & hi quos invidere putant utilib; laboribus tandem aliquando fieri potest
 intellegant. Propter ex me nolle tua & hebreo interpretatione in ecclesia legi ne contra hanc auc-
 toritatem tamquam novum aliquid proferentes magno scandalo per turbemus plebes xpi qua-
 rum aures & corda illo interpretationem auclire consuevit que etiam ab apostolis approbata est.
 Unde salud apud ionam uirgultum sicut hebreo nec hedera est nec cucurbita. Sed nescio quid aliud
 quod in uico suo. nixum nullum sustentandū ammiculis erigat. Malle iam in omnibus latinis
 cucurbitam legi. Non enim frustra hoc puto hanc potuisse nisi quia huic simile sciebant;
 Scias me immo fortasse plus quam sexaginta tribus epistolis tuis respondisse arbitror. quarum
 duas per circipiarum accepi unā firmam. Rescribe quoduis fuerit ad nos. ut ad al-
 ios instruendos. Dabo autem operam diligentiorē quantum me adiuuat dñs. ut littere
 quas ad te scribo prius ad te pueniant. quā ad quēquā quo laeius disparantur. Fate-
 or enim nec mihi fieri uellem. de tuis ad me quod dicitur ad te factum iustissime expro-
 bulis. Tamen placeat nob; inuicem non tantum caritas. uerum etiam libertas ami-
 ciae. ne apud me taceas. te ergo apud te quod nostris litteris uicissim nos mouet. eo
 scilicet animo quo oculis dñi in fratrem dilectione. nē hisplucet. Quod si inter nos fieri pos-
 se sine ipsius dilectionis pnuosa offensione nō putas nō fiat. Illa enim caritas quam
 tecū habere uellim pfecto maior est. sed melius hec minor quā nulla est.
 EXPLICIT EPISTOLE SCILICET AUGUSTINI SEU SCILICET HIERONIMI PRESBITERI

DE

AINCIPIT EPISTOLA HIERONIMI BENEDICTI AD EUSTOCHIUM DE VIRGINITATE ISRAEL
 Audi filia & uide & inclina aurem tuam & obliuiscere populum tuum & domum patris tui
 quā concupiscis & decorem tuum; In quadragesimo quarto psalmo dñs ad ananiam loquitur
 humanam ut secundum & templum habere & terra sua & decore sua. Re-
 linquat chaldeos qui quasi demonia interpretantur. & habitet in regione iuuentium.
 quam alibi propheta suspirat dicens. credo uidere bonam dñi in terra iuuentium. Jeru-
 solum sufficit tibi & iero de patria. nisi obliuiscaris populi & domus patris tui & carne contemp-
 ta sponsi uingarum & amplificationibus. Nō respexeris inquit nec steteris in tota curia regione.
 in monte saluum te fac ne forte comprehendaris. Non expedit ad p̄hensō a matro respicere
 posterum. nec de agro reuer ad domum. nec post xpi tunicā ad tollendum aliud uestimentum
 teo descendere. Grandem miraculum patris filiam coortatur nememinerit patris; Hos de patre
 diabolo estis & desideria patris uestri facere uultis dicitur ad iudeos. & alibi quis facit pecca-
 tum de diabulo est. Tali primō parente generata nigri sumus. & post penitentiam necdum
 culmine uirtutis ascensō dicimus. nigri sumus & decora filie iherusalem. Quia de domo infantis
 meo. oblitus sum patris. renascor in xpo. quid pro hoc mercedis accipio. Sequitur. & concupis-
 cis & decorem tuum; Hoc ergo illud magnum sacramentum; Propter hoc relinquit ho-
 mo patrem & matrem & adheret uxori suę. & erunt ambo unum. ubi in uera carne
 sed in spū. Non est sponsus tuus argutus. non est superbus. & in opus tam duxit uxorem;
 Sciam ut uolueris sapientiam ueri auclire salomonis. & ad eum ueneris. confitebit tibi.

Hieronymus dicitur quasi demonia interpretari.

Dicitur hoc ab angelo loeb in quibusdam.

Verillud. eo qd magnum nescit facit ut aliqd domi capiat.

In ueritate dicitur loeb de quibusdam filiis anime.

Hieronymus dicitur magnum nescit facit ut aliqd domi capiat. Verillud. eo qd magnum nescit facit ut aliqd domi capiat.